

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročilna letna 60 Din za inostranstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Polt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Učiteljski politični klubi

Načelno stališče do političnih strank in ostalih organizacij

Z uradniškim zakonom iz leta 1931. so bile osnovane enotne stanovske organizacije, ki ne smejo imeti pokrajinskega, verskega ali plemenskega značaja in poleg katerih se za isto vrsto uradništva ne dopuščajo paralelne organizacije.

S tem se je odpravil škodljivi paralelizem istovrstnih stanovskih organizacij. Odstranili so se s tem spori in trenja, ki so bila stanu pri enotnem in vzajemnem strokovnem delu in reševanju strokovnih in stanovskih vprašanj le v škodo. V organizacijah je zavladalo stanovsko edinstvo, ki je najjačja in najnaravnostna podlaga za utrditev narodnega in državnega edinstva, ker se v enotnih stanovskih organizacijah pri strokovnem delu odstranjujejo razlike, ki so na škodo edinstvu. V takih organizacijah so združeni stanovski člani vseh veroizpovedi, zato so te edine najjačja podlaga tudi za vzgojo k verski strpnosti. Na podlagi vsestranske strpnosti in enakosti se ustvarja v enotnih stanovskih organizacijah podlaga za vzgojo aktivnih članov državnega, narodnega in društvenega občestva.

Kdor bi danes rušil stanovske organizacije ter jih zopet opredeljeval politično strankarsko, versko ali plemensko, ta bi bil največji škodljivec šole, prosvete in stanu.

Ze leta 1926. je postala ideja brezpartojnega, iskrenega stanovskega edinstva temeljna misel nove smeri učiteljstva dravske banovine, ki se je izreklo za stanovsko ujedinenje preko razlik političnih in verskih naziranj. Zvezo raznih, idejno različno usmerjenih organizacij, je učiteljstvo odklonilo, ker bi se ne moglo v tem primeru preprečevati izigravanje posameznih organizacij v politične namene.

Prava stanovska zavest, t. j. zavest odgovornosti napram stanu v celoti, brez katere ni stanovske discipline, more uspevati in rasti le v enotni skupni stanovski organizaciji, kjer prihajajo člani različnega političnega in verskega naziranja v medsebojni stik in se osebnostno spoznavajo in sporazumevajo ter se vzgajajo pri reševanju strokovnih in s temi v zvezi narodnih in državnih problemov v medsebojni verski in politični strpnosti. Le stanovska zavest more postati ona tvorna sila, ki bo družila preko vseh resničnih in umetnih ovir, političnih in verskih razlik, vse stanovske člane in konstruktivne sile in jih bo usposabljal za skupen nastop, pri katerem bodo vsi člani narodno, državno in stanovsko korist predpostavljali drugim, verskim in politično-strankarskim koristim.

V tem je gonilna sila in velik pomen enotnih stanovskih organizacij ter potreba takih organizacij za narod in državo.

Združevanje vseh konstruktivnih sil brez ozira na politično in versko naziranje za delo v pozitivni smeri glede konsolidacije in ozdravljenja nezdravih razmer je cilj, ki ga hočemo in moramo doseči.

Ideja stanovskega edinstva je v srcih vsega zavednega učiteljstva tako živa, da je še vedno postala osvobodilna ideja tudi v časih, ko je bil stan brez vsake moči napram navali in siljenju strankarsko-političnih sil. Ona korenini globoko v zavesti, da ima ves stan poleg nesporno skupnih socialnih in pravnih interesov tudi skupne duhovne težnje in cilje, izhajajoče iz učiteljskega vzgojiteljskega zvanja napram mladini in narodu.

Misel stanovskega edinstva, preko razlik političnega in verskega naziranja, je konstruktivna, ker pripravlja na najbolj priroden način pot k splošni konsolidaciji. Zato je pomen enotnih stanovskih organizacij, ki stoje nad strankarskimi in verskimi opredelitvami, trajen. Za zrelega člana stanu ima taka enotna stanovska organizacija vedno velik pomen, četudi morda trenutno od nje nima vidnih koristi. Za njeno idejno borbo bo doprinal tudi žrtve ter s tem podpiral načelno borbo in idejno stremljenje stanu.

Stanovska ideja bo imela trajno silo le tedaj, če ji ne žrtvujemo duhovne svobode, svobode vesti in svobode javnega udejstvovanja. To svobodo potrebujemo baš v sedanji dobi velikih problemov bolj kot vsakdanji kruh, potrebujemo jo za poglobljanje v narodove in življenjske probleme ter za proučevanje vzgojnih in šolskih problemov.

Ne smemo in ne moremo kratiti članom pravice, ako čutijo za to notranjo potrebo, da vstopajo v druge organizacije in društva, bodisi politična, kulturna ali gospodarska ter jih ne smemo odvracati od delovanja v njih. V teh naj propagirajo in izvajajo one svoje cilje, težnje in naloge, ki niso izrazito stanovske in ki ne spadajo v ožji program skupne stanovske organizacije.

Ne smemo pa teh organizacij zamenjati s stanovskimi organizacijami, četudi obstoja katera od njih iz pripadnikov enega samega stanu.

V stanovskih zadevah je upravičena dati tolmačenja, govoriti in nastopati v imenu stanu in avtoritativno tolmačiti skupne njegove interese in zahteve le skupna stanovska

organizacija. Od svojih članov sme organizacija zahtevati v tem pogledu absolutno disciplino. Kjerkoli in koderkoli nastopajo člani JUU in se udeležujejo v kateremkoli društvu ali odboru, morajo pri stanovskih vprašanjih storiti to v skladu s programom in cilji skupne stanovske organizacije. Vsi člani JUU so moralno zavezani njena načelna stališča izvajati in braniti.

Ako na primer stanovska organizacija zastopa načela, da se pri kompetencah in imenovanjih ne smejo uveljavljati strankarski vplivi, partizanstvo in korupcija, potem je vsak organiziranec zavezan kot član JUU, da to načelo zagovarja in zastopa tudi v svoji stranki in v vseh odborih in da je solidaren z organizacijo, ako bi bila primorana nastopiti proti takim vplivom in postopanju. Še več! Člani so dolžni informirati stanovsko organizacijo o vseh pojavih in konkretnih primerih, ki so naperjeni proti stanovskim načelnim stališčem ter ji pomagati, da to prepreči. Absolutno nemoralno, nekoligialno in proti stanovski disciplini je, ako kak član pri svoji stranki ali drugih organizacijah in korporacijah v protislovju s stanovskimi načeli išče protekcije ali pomoči v stanovskih zadevah.

Ze zgoraj je povedano, da stanovska organizacija ne odvraca učiteljstva od delovanja v drugih organizacijah in društvih, bodisi v političnih, kulturnih ali gospodarskih, marveč je vsakemu članu JUU svobodno dano, da je član kateregakoli društva, ustanove in politične stranke. Organizacija celo priporoča svojim članom, pristane na te ustanove in društva, naj se javno udeležujejo in vstopajo v odbore strank in organizacij, katerih pristaši in člani so ter naj v teh organizacijah in odborih tolmačijo načelno stališče skupne stanovske organizacije v strokovnih in stanovskih vpra-

šanjih ter naj bodo tudi tolmači nasprotnih stališč v stanovski organizaciji.

S tem smo jasno opredelili razmerje stanovske organizacije do javnih ustanov in do javnega udejstvovanja svojega članstva, kateremu v nobenem primeru ne kratimo osebnih svobode. Drugačno pa je njeno stališče do političnih stanovskih klubov pri strankah.

Ustanavljanje političnih celic smatramo za interno zadevo strank in je to le njihova stvar, ako hočejo grupirati svoje pristaše po stanovih. Vendar pa napram stanovskim političnim klubom stanovske organizacije ne morejo zadržati indiferentnega stališča, ker nastane z njihovo ustanovitvijo vprašanje, kakšni cilji in katere naloge so namenjene tem klubom. Vsaka stanovska organizacija bo brezkompromisno zavračala, da bi bil stanovsko politični klub upravičen zastopati stan in avtoritativno tolmačiti njegova stališča.

Stanovska organizacija ima napram ustanovitvi političnih klubov tehtne pomisleke, ker se pri razmotrivanju tega vprašanja pojavljajo sledeči dvomi:

Ali moremo pričakovati, da bi bili ti politični klubi v takih rokah, da bi postopali s potrebno zrelostjo, toleranco in strpnostjo?

Ali moremo pričakovati, da bi bili ti klubi posredovalci med skupno stanovsko organizacijo in političnimi strankami, v katerih bi zastopali člani klubov skupne interese in načelna stališča stanu in organizacije kot njegove predstavnice ter bi bili tolmači teh načel?

Ali moremo pričakovati, da bi se klubi in njihovi člani pri stranki potezali za interes in pravice vsega stanu in za pravično postopanje v stanovskih pogledih?

Bojimo se, da bi v te klube vstopali le oni, ki bi iskali pri strankah samo osebnih koristi in taki, katerih glavni namen bi ne bilo stvarno delo pri stranki, ampak bi jim bila gonilna sila le osebno preganjanje in mačevalnost nad nasprotniki, taki, ki bi se lovili le za personalnimi prosvetnimi vprašanji. Ta-

ki klubi oz. taki člani klubov bi s svojim vplivom stranke zavajali v persekucije in krivice, kar bi končno škodilo tudi strankam samim.

Ze po nazivu je določena vsakemu političnemu klubu naloga, reševati stanovska vprašanja v okvirju strankinega programa in po njenih intencijah. Stanovsko politični klub, ki bi ne vršil te naloge, je za stranko brez pomena in brez koristi. V okvirju stanovskih organizacij pa bi neizogibno nastala z oživetvjenjem takih klubov trenja in spori med pristaši posameznih političnih struj, kar bi pomenilo težke notranje borbe in končno razkroj zdrave osnove stanovskih organizacij.

Niti v interesu stanovskih niti političnih organizacij bi ne bilo, ako bi se poedini stanovski razdvajali in oddvajali od skupne obravnave strokovnih in stanovskih vprašanj. To velja posebno za šolske in prosvetne probleme, ki zadevajo vse stanove in ves narod. Zato ni v interesu narodne prosvete, šole in ne učiteljskega stanu, ako bi se baš učiteljski stan razdvajal in izoliral pri političnem udejstvovanju v svojo politično celico.

Učiteljstvo se zaveda, da mora ostati stanovska organizacija vedno temelj za gojitev višjih vrednot stanu in poedina kot človeka in inteligenta, ker bo vez za negovanje medsebojne tolerance, strpnosti, medsebojnega spoštovanja političnega mišljenja ter vsestranskega stvarnega in globljega razmotrivanja prosvetnih, šolskih in stanovskih problemov.

Enotne in neodvisne stanovske organizacije se približujejo, dočim bi se stanovski klubi političnih strank, ki bi v stanovskih in strokovnih pogledih zopet cepili in razdvajali stanove po političnem strankarstvu, oddaljevali in nasprotovali veliki zamisli, združevati vse konstruktivne sile naroda brez ozira na politično in versko naziranje, za izgraditev konsolidacije in ozdravljenja nezdravih razmer!

Delovanje Jugoslovenskega učiteljskega udruženja sekcije za dravsko banovino v Ljubljani v poslovnem letu 1932./1933.

(Tajniško poročilo.)

Upravni in nadzorni odbor.

Upravni in nadzorni odbor sta se sestala dvakrat na skupno sejo, prvič 5. nov. 1932. v Mariboru, drugič 13. maja 1933. v Ljubljani. Na sejah sta podala predsednik in tajnik sekcije poročilo o položaju v stanovski organizaciji in o njenem delu. Upravni in nadzorni odbor sta reševala važna stanovska vprašanja in sklepala o smeri organizacijskega dela. Obe seji upravne in nadzorne odbora sta bili v organizacijski zvezi s predsedniškima zboroma. Žal da zaradi finančnih ozirov ni mogoče sklicevati seji upravne in nadzorne odbora bolj pogosto.

Zborovanje društvenih predsednikov.

Razmere so zahtevale, da je sklicala sekcija društvene predsednike dvakrat na zborovanje. Prvo se je vršilo 6. nov. 1932. v Mariboru. Namen zborovanja je bil, razčistiti nevezdržno moralno atmosfero, ki se je ustvarjala proti učiteljstvu s poedinimi primeri. Rezultat dela prvega zborovanja je v konkretni obliki podan v »Spomenici«, ki je predložila javnosti nevezdržnost razmer, v katerih se nahaja učiteljstvo. Spomenica vsebuje zahteve kompaktnega učiteljskega stanu v banovini. Sekcija jo je predala vsem merodajnim oblastem in osebam in z objavo v stanovskem glasilu najširši javnosti. Za v »Spomenici« izražena načela se je soglasno izjavilo vse članstvo na zborovanjih sreskih društev, ki so pošiljala po sklepu zborovanj sekciji izjave polne solidarnosti. Izjave je priobčeval »Učiteljski tovariš«. Povsem so se solidarizirale s »Spomenico« tudi ostale sekcije JUU ter glavni odbor. Spomenico je prinesla tudi »Narodna prosveta«.

Drugič so zborovali društveni predstavniki dne 13. maja 1933. v Ljubljani. Na zborovanju je orisala sekcija težak položaj, ki je nastal za organizacijo in njeno vodstvo radi grdih sumničenj in zlonamernih podkvanj, raznašanj od gotovih oseb proti vodstvu sekcije. Radi težke atmosfere, ki je nastala iz tega početja, je stavilo vodstvo sekcije predsedniškemu zboru svoja mesta na razpolago, ako se ne strinja s smerjo njegovega dela. Zbor društvenih predsednikov ostavke ni sprejel, marveč je soglasno izrekel vodstvu popolno zaupanje in enodušno odobril smer njegovega dela, ki ga vrši strogo na podlagi odobrenih pravil v dobrobit naroda, države, šole in stanu. Na zborovanju sprejeto resolucijo je predala sekcija na vsa merodajna mesta.

O obeh zborovanjih društvenih predstavnikov je prinesel obširno poročilo »Učiteljski tovariš«.

Sreska društva.

Sekcija ima 33 sreska društev. Z njimi je bila ves čas v živem kontaktu. O položaju v organizaciji in o svojem delu jih je obveščala z okrožnicami tako, da je bil lahko vsak član o vsem vedno zadostno informiran. Vseh okrožnic je razposlala sekcija na sreska društva 41. Včlanjenih je v društvih skupno 3281 učiteljev in učiteljic. Kakor je razvidno iz prve tabele, se je dvignilo v preteklem upravnem letu število članstva za 53.

I.

Zap. št.	Sresko učiteljsko društvo	Članov l. 1932	Članov l. 1933	+	-
1	Brežice	107	108	1	—
2	Celje	202	197	—	5
3	Črnomelj-Metlika	46	64	18	—
4	Dol. Lendava	85	86	1	—
5	Dravograd	85	93	8	—
6	Gornji grad	43	37	—	6
7	Kamnik	124	124	—	—
8	Kočevje	132	127	—	5
9	Konjice	68	62	—	6
10	Kozje	49	46	—	3
11	Kranj	125	129	4	—
12	Krško	148	136	—	12
13	Laško	128	136	8	—
14	Litija	124	127	3	—
15	Ljubljana - mesto	187	196	9	—
16	Ljubljana - okol. vzh. del	111	118	7	—
17	Ljubljana - okol. zah. del	133	135	2	—
18	Ljutomer	113	114	1	—
19	Logatec	108	103	—	5
20	Maribor - mesto	77	85	8	—
21	Maribor - desni breg	101	104	3	—
22	Maribor - levi breg	87	82	—	5
23	Murska Sobota	116	134	18	—
24	Novo mesto	89	93	4	—
25	Ormož	63	59	—	4
26	Ptuj	151	147	—	4
27	Radovljica	116	118	2	—
28	Slovenigradec	44	44	—	—
29	Slovenska Bistrica	61	67	6	—
30	Sv. Lenart	42	45	3	—
31	Šmarje - Rogatec	77	79	2	—
32	Šoštanj	54	52	—	2
33	Žužemberk	32	34	2	—
Skupaj		3228	3281	110	57